

Kroatien historia, modern 2 000 – 2019

2000

Januari

Valet i januari vann oppositionspartierna stort och en koalitionsregering bildades. Den dominerades av Kroatiens socialdemokratiska parti (SDP), vars ledare Ivica Racan valdes till premiärminister. Förväntningarna var stora på den nya regeringen, men koalitionspartierna var sinsemellan olika och det blev svårt att hålla ihop regeringen. Den lyckades dock med att återupprätta Kroatiens förbindelser med omvärlden och genomförde också en rad författningsändringar; bland annat begränsades presidentens befogenheter, mediefriheten stärktes och avregleringen av ekonomin påskyndades

Februari

7 februari I presidentvalet segrade Stipe Mesic, som var Jugoslaviens sista president. Han hade anslutit sig till HDZ då Jugoslavien splittrades men lämnat partiet 1994 i protest mot Tudjman

2001

Juni

Utlämnades två för krigsbrott misstänkta generaler till Haag-tribunalen, men beslutet var inte enhälligt. Kroatiska socialliberala partiets (HSL) fyra ministrar avgick i protest

2003

Februari

Lämnade premiärminister Ivica Racan in Kroatiens ansökan om EU-medlemskap

I parlamentsvalet fick Kroatiska demokratiska unionen (HDZ) 43 % av rösterna och fick därmed tillbaka regeringsmakten. Ivo Sanader blev premiärminister och bildade en minoritetsregering

2004

Under våren fick Kroatien besked om att landet skulle få inleda medlemsförhandlingar med EU under förutsättning att landet skulle samarbetade fullt ut med Haagtribunalen och att situationen för de serbiska flyktingarna förbättrades

December

Beslutade EU-toppmötet att medlemskapsförhandlingar med Kroatien skulle inledas i mars 2005

2005

Januari

Omvaldes Stipe Mesic till president

Mars

Strax innan förhandlingarna om Kroatiens EU medlemskap skulle starta sköts de upp på obestämd tid eftersom flera medlemsländer ansåg att Kroatien inte uppfyllt villkoret om att samarbeta fullt ut med ICTY

Oktober

Gav EU klartecken för medlemskapsförhandlingar med Kroatien

2007

November

Vid parlamentsvalen blev åter HDZ största parti med 36,6 % av rösterna. Näst största parti blev Kroatiens socialdemokratiska parti (SDP) som fick 31,2 % av rösterna

2008

Under våren avslöjas att Kroatien har stor brottslighet styrd av maffian

Under hösten mördades en känd advokats dotter och journalisten Ivo Pukanic, som granskar landets maffiastrukturer, De sprängdes ihjäl av en bilbomb i Zagreb. Våldet fick premiärminister Sanader att byta ut både justitie- och inrikesministern

2009

April

Blev Kroatien medlem av Nato

Juli

Av gick premiärminister Sanader och uppgav att han lämnar politiken. Vice premiärminister Jadranka Kosor tog över vilket innebär att Kroatien för första gången får en kvinna som regeringschef

Oktober

Återupptogs medlemskapsförhandlingarna med EU, sedan Slovenien hävt sitt informella veto mot grannlandet på grund av en gränstvist

Av gick ekonomiminister och vice premiärminister Damir Polančec efter anklagelser om korruption

November

Enades Kroatien och Slovenien om att låta en tvist om gränsdragningen i Piranbukten gå till internationell skiljedom

December

I presidentvalet fick socialdemokraternas Ivo Josipović drygt 32 % av rösterna i första omgången. Zagrebs borgmästare Milan Bandić fick nästan 15 % och Andrija Hebrang fick 12 %

2010

Januari

Uteslöts Sanader ur HDZ, sedan han kritiserat efterträdaren Kosors politik och uppgivit att han tänkte komma tillbaka i politiken

I andra omgången av presidentvalet segrade Ivo Josipović med 60 % av rösterna

Februari

Tillträdde Ivo Josipović som president

Mars

Slog Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna fast att Kroatien diskriminerar romska skolbarn genom att sätta dem i klasser med bara romer

Juni

Godkände parlamentet en rad ändringar som krävdes för att anpassa grundlagen till EU:s regler

Juli

Lämnade det socialliberala partiet HSLS regeringskoalitionen

Besökte president Josipović Serbien och mötte sin serbiske kollega Boris Tadić. Det är det första presidentbesöket sedan kriget på 1990-talet

Oktober

Dömdes den förre ekonomiministern Damir Polančec till 15 månader i fängelse för korruptionsbrott

Tilläts den förre premiärministern Sanader komma tillbaka till parlamentet, nu som politisk vilde

November

Dömdes sex personer till mellan 15 och 40 års fängelse för mordet på Nacional-redaktören Ivo Pukanić i oktober 2008

Besökte Serbiens president Boris Tadić Kroatien. Tadić framförde under ett besök i Vukovar en ursäkt för att den serbledda jugoslaviska armén (JNA) genomförde en massaker på 260 människor efter erövringen av staden

December

Lämnade den förre premiärministern Sanader landet strax innan parlamentet hävde hans åtalsimmunitet. Dagen därpå greps han i Österrike, sedan en internationell häktningsorder utgått på grund av korruptionsanklagelser

Dömdes den förre försvarsministern Berislav Rončević till fyra års fängelse för maktmissbruk under sin ministertid 2003–2008

2011

Februari

Hölls flera demonstrationer mot stigande arbetslöshet och försämrade levnadsvillkor. Demonstranterna krävde regeringens avgång, lönehöjningar och förstatligande av utlandsägda banker

April

Dömde FN-tribunalen i Haag Gotovina och Markač till 24 respektive 18 års fängelse för etnisk rensning riktad mot serber i Krajina 1995. Nationalister i Kroatien protesterade mot de fällande domarna. Premiärminister Kosor kallar dem "oacceptabla"

Juni

Bekräftade EU att Kroatien har uppfyllt de sista villkoren som ställts i medlemskapsförhandlingarna

Juli

Utlämnades den före premiärministern Sanader från Österrike

Greps kroatienserben Goran Hadzic i Serbien och överlämnades till tribunalen i Haag, som åtalat honom för krigsförbrytelser i Krajina. Hadzic var den sista av de 161 personer som domstolen väckt åtal mot som var på fri fot

Ogiltigförklarade författningsdomstolen den grundlagsändring som antogs 2010 och som skulle garantera minst tre platser i parlamentet för den serbiska minoriteten

Oktober

Uppgav premiärminister Kosor att HDZ kommer att samarbeta med en officiell utredning om fusk och korruption i partiet

December

4 december Hölls parlamentsval som resulterade i att den HDZ-ledda högerkoalitionen förlorade makten. Vänsteralliansen Kukuriku segrade med 40 % av rösterna. Det gav 80 av de 151 mandaten, tillräckligt för att bilda en majoritetsregering

22 december Undertecknades Kroatiens anslutningsfördrag med EU vid en ceremoni i Bryssel. Kroatien beräknas bli unionens 28:e medlemsland den 1 juli 2013

23 december Tillträdde den nya fyrpartiregeringen, med SDP-ledaren Zoran Milanović som ny premiärminister

2012

Januari

Hölls en folkomröstning om anslutningen till EU. Drygt 66 % sade ja till fördraget, men bara 44 % av väljarna deltog i omröstningen

Mars

Godkände parlamentet anslutningsfördraget med EU

April

Inleddes förhandlingarna i rättegången mot den före premiärministern Ivo Sanader i Zagreb. Flera andra tidigare högt uppsatta HDZ-företrädare är också åtalade, liksom partiet självt. De anklagas för att illegalt ha fört sex miljoner euro från statliga bolag till en partikassa. HDZ anklagas för att ha tagit fyra miljoner euro, och Sanader två miljoner euro

Maj

Ersatte Tomislav Karamarko Jadranka Kosor som ledare för det svårt krisdrabbade tidigare regeringspartiet HDZ

Oktober

Gick de offentliganställda ut i en stor demonstration mot lönesänkningar och andra åtstramningar

November

Frikändes Gotovina och Markac av appellationskammaren vid FN:s krigsförbrytartribunal i Haag

Inleddes rättegången mot Goran Hadzic i Haag

Dömdes den före premiärministern Ivo Sanader till tio års fängelse för att ha tagit emot miljonbelopp från den österrikiska banken Hypo år 1994 och det kroatiska oljebolaget MOL år 2009. Han skulle också betala fem miljoner euro i böter

2013

Februari

Demonstrerade över 20 000 krigsveteraner och andra kroatnationalister i Vukovar mot myndigheternas planer på att sätta upp gatuskyltar med inte bara latinsk utan även kyrillisk skrift i staden. Enligt lag ska etniska minoriteter kunna använda sina språk i områden där de utgör minst en tredjedel av befolkningen. I Vukovar utgjorde serber detta

Mars

Undertecknade Kroatien och Slovenien ett avtal om att en banktvist från 1990-talet skulle lösas av internationella medlare. Detta var det sista praktiska hindret för Kroatiens medlemskap i EU vid halvårsskiftet

April

Partiet HDZ vann det särskilda val till EU-parlamentet som genomfördes som hölls inför medlemskapet. HDZ fick sex av Kroatiens tolv platser i EU parlamentet

Juli

1 juli Blev Kroatien officiellt medlem i EU vilket firades stort

Beslutade regeringen att den sista statliga banken, Hrvatska Postanska Bank, och landets största försäkringsbolag Croatia Osiguranje skulle privatiseras för att minska statsbudgeten budgetunderskottet

September

Ändrade regeringen den nya lagen om utlämning av personer som begått brott före 2002 och därmed utlämnades två före detta spionchefer som var misstänkta för mord på en kroatisk dissident år 1983 till Tyskland. De dömdes till livstids fängelse för mordet

November

18 november På 22-årsdagen av Vukovars fall inledde kroatiska krigsveteraner en kampanj för folkomröstning om officiellt bruk av kyrillisk skrift

December

Åtalades 364 personer inom sjukvården för mutor från ett läkemedelsföretag till vårdanställda, 300 läkare berördes av åtalet men också andra sjukvårdsanställda, farmacevter och anställda vid företaget. Några läkare fick villkorlig dom och böter för att skona sjukvården från att mista allt för många läkare

I en folkomröstning om samkönade äktenskap röstade 66 % av deltagarna om att ett förbud mot sådana skulle införas i grundlagen

2014

Mars

Dömdes den tidigare premiärministern Ivo Sanader till nio års fängelse för att ha fört motsvarande närmare 13 miljoner dollar från statliga företag till sitt eget konto och till partiet HDZ i den största korruptionsrättegången i Kroatiens historia. Ivo Sanader väntade på ytterligare korruptionsrättegångar

Maj

Blev valet till EU-parlamentet en framgång för oppositionspartierna. Partiet HDZ fick behålla sina sex mandat

Juli

Trots nej till samkönade äktenskap i folkomröstningen i december 2013 antog parlamentet med stor majoritet en lag om detta. Dock får personer som ingått samkönade äktenskap inte adoptera barn

Oktober

Inledde krigsveteraner från kriget på 1990-talet demonstrationer utanför krigsveteranministeriet i Zagreb en protest mot sina dåliga levnadsvillkor och, som de menar, bristen på uppskattning och förståelse från regeringen

2015

Januari

Vann Kolinda Grabar Kitarović presidentvalet i den andra omgången med 50.7 % av rösterna mot sittande presidenten Ivo Josipović , som fick 49.3 % av rösterna

Februari

Avvisade den Internationella domstolen (ICJ) i Haag Kroatiens och Serbiens anklagelser mot varandra om folkmord under krigen på Balkan på 1990-talet

Juli

Upphävde författningsdomstolen den första domen från november 2012 mot den förre premiärministern Ivo Sanader. Den fastslog att rättegången inte genomförts korrekt och beordrade därför att den skulle göras om

Augusti

Beslutade kommunstyret i Vukovar att man inte längre ska ha tvåspråkiga skyltar på offentliga byggnader och institutioner i staden trots att konstitutionen säger detta

Hölls en stor militärparad under ledning av president Grabar Kitarović i Zagreb för att fira 20-årsminnet av återerövringen av Krajina

September

Stängdes sju av åtta gränsövergångar mot Serbien efter att mer än 13 000 flyktingar passerat gränsen. Flyktingströmmen uppstod efter att Ungern stängde sin gräns mot Serbien

Oktober

Upphävde högsta domstolen domen för förskingring av motsvarande 10 miljoner euro från statliga företag mot den förre premiärministern Ivo Sanader. HD hävdade att även denna dom begåtts misstag under den tidigare rättegången och därför måste göras om

November

8 november Hölls parlamentsval. Den HDZ-ledda Patriotiska koalitionen fick 59 av parlamentets 151 mandat, det SDP-ledda blocket "Kroatien växer" fick 56 och det nybildade mittenpartiet Most, som blev tredje största partiet, fick 19 mandat

Den 25 november släpptes förre premiärministern Ivo Sanader ur fängelse där han suttit i tre år fälld för korruption

Under månaden hade mer än 330 000 flyktingar passerat genom Kroatien sedan i september

2016

Februari

Ingick utrikes- och inrikesministrar från nio Balkanländer, bland dessa Kroatien, samt Österrike ett avtal om att samordna insatser för att begränsa strömmen av migranter som startade 2015

Mars

Besökte den brittiske prins Charles och hans hustru Camilla Kroatien under sin officiella rundresa på Balkan

Stängdes den så kallade Balkanrutten för flyktingar efter att EU kommit överens om ett förslag till överenskommelse med Turkiet i flyktingfrågan och Slovenien stängt sina gränser för alla utom dem som har giltiga resedokument, sökte internationellt skydd eller hade humanitära skäl följde Kroatien efter tillsammans med Serbien och Makedonien och stängde sina gränser

Juni

Avgick Tomislav Karamarko som partiledare för Kroatiska demokratiska unionen, HDZ

Tvingades regeringen avgå efter att 125 ledamöter fi parlamentet röstat för att premiärminister Tihomir Oreskovićs måste avgå

Inleddes en ny rättegång efter tidigare underkända mot den förre premiärministern Ivo Sanader och tre andra högt uppsatta företrädare för HDZ för förskingring av statliga medel

Demonstrerade omkring 20 000 personer i Zagreb mot att regeringen lade ned arbetet med att modernisera utbildningssystemet. Fler protester genomförs på olika platser i Kroatien under månaden

Juli

Utsågs juristen och tidigare diplomaten Andrej Plenković till ny partiledare för högernationalistiska HDZ

Augusti

Restes en staty över Miro Barešić i staden Draga, som 1971 mördade Jugoslaviens ambassadör i Stockholm och dömdes till livstids fängelse i Sverige. Barešić ansågs vara hjälte i högernationalistiska kretsar i Kroatien. Han dog i Balkankriget år 1991

September

I nyvalet till parlamentet fick center-högerpartiet HDZ 61 mandat av parlamentets 151 mandat, center-vänsterkoalitionen med socialdemokratiska SDP som största parti fick 54 mandat. Partiet Most fick 13 mandat

Oktober

Valdes ledaren för partiet Most Božo Petrov till parlamentets talman, som landets yngsta talman hittills

November

Valdes Davor Bernardić till ny partiledare för det socialdemokratiska partiet SPD

2017

April

Dömdes den tidigare premiärministern Ivo Sanader till fyra och ett halvt års fängelse för att ha tagit emot mutor i samband med en fastighetsaffär 2009

Maj

Klarade finansminister Zdravko Marić med knapp marginal en misstroendeomröstning som initierats av oppositionen. De anklagade honom för en svår skuld kris i dagligvarukoncernen Agrokor

Juni

Kom den permanenta skiljedomstolen (PCA) i Haag med sitt utlåtande i den långvariga tvisten om gränsdragningen i Piranbukten mellan Slovenien och Kroatien. Domstolen följde till stor del Sloveniens linje. Kroatien indikerade att man inte kommer att godta domstolens utslag då det framkommit att Slovenien tidigare haft otillåtna samtal med en av domarna i domstolen. EU uppmanade båda parter att godta utslaget

Juli

Drabbades flera platser längs den adriatiska kusten av svåra skogsbränder på grund av långvarig hetta och torka. Värst drabbades området runt staden Split

Oktober

Sköts ett planerat toppmöte i Zagreb mellan Kroatiens och Serbiens presidenter, Kolinda Grabar Kitarović och Aleksandar Vučić, upp på obestämd tid på grund av meningsskiljaktigheter runt statyn av majoren i dåvarande jugoslaviska folkarmén, Milan Tepić, som avtäcktes den 29 september i Belgrad

2018

Februari

Besökte den serbiske presidenten Aleksandar Vučić Kroatien för att, bland annat diskutera gränsfrågor med president Kolinda Grabar Kitarović

Mars

Utvisades en rysk diplomat till följd av en nervgiftsattack mot en rysk före detta spion och hans dotter i Storbritannien i början av månaden. Utvisningen skedde i en samordnad aktion med ett 20-tal länder, främst i EU, i solidaritet med den brittiska regeringen som anklagade Ryssland för att ligga bakom attacken. En kroatisk diplomat utvisades senare från Ryssland

Åtalades 22 kroatienserber för krigsförbrytelser, misstänkta för att ha dödat 20 civilpersoner och två poliser som hölls i fångenskap i östra Kroatien 1991

April

Meddelade Serbiens regering att den kroatiska försvarsministern Damir Krstičević inte var välkommen i Serbien, vilket var ett svar på att den serbiske försvarsministern Aleksandar Vulin en vecka tidigare nekades inresa i Kroatien

Avbröt en kroatisk delegation under ledning av talmannen Gordan Jandroković ett tvådagarsbesök i Serbien i förtid efter att den serbiske ultranationalisten Vojislav Šešelj smädat dem och trampat på en kroatisk flagga. Šešelj, ledamot av Serbiens parlament, hade en vecka tidigare dömts till tio års fängelse av en FN-tribunal för krigsförbrytelser under 1990-talets krig. Han ansågs dock ha avtjänat straffet eftersom han suttit häktad i elva år i Haag

Antogs Europarådets kvinnoskyddskonvention, trots omfattande protester från katolska kyrkan och konservativa krafter även inom regeringspartiet HDZ och två demonstrationer med tusentals deltagare

Oktober

Dömdes den före premiärministern Ivo Sanader till två och ett halvt års fängelse för att ha berikat sig på kriget

November

Undertecknade Kroatien, tillsammans med fyra andra länder, en överenskommelse om att samarbeta för att identifiera offer för 1990-talens krig i det forna Jugoslavien. Omkring 12 000 av de 40 000 som rapporterats saknade efter krigen har fortfarande inte hittats enligt Internationella kommissionen för saknade personer (ICMP). Förutom Kroatien ingick Bosnien, Kosovo, Montenegro och Serbien i överenskommelsen

2019

Februari

Dömdes en tidigare chef för polisens avdelning för organiserad brottslighet till sex års fängelse för att ha stulit guld och kontanter från polisens högkvarter i Zagreb till ett värde av 380 000 Euro. Vare sig guld eller pengar har återfunnits

Mars

Protesterade flera hundra journalister i Zagreb mot ökande förföljelse och trakasserier av medieföreträdare i landet. Dessutom utsattes journalister för politiska påtryckningar och hot

April

Skärptes straffet för den tidigare premiärministern Ivo Sanader från 4,5 till 6 års fängelse, för att ha mottagit 2 miljoner euro i mutor under sin tid som premiärminister under åren 2003–2009. Han fortsatte att hävda att han var oskyldig och utsatt för politisk förföljelse

Maj

Det regerande högerpartiet HDZ blev största partiet i valet till EU-parlamentet och fick 23 % av rösterna vilket gav 4 mandat. Näst största parti blev det socialdemokratiska oppositionspartiet SDP som fick 3 mandat

Demonstrerade omkring 5 000 abortmotståndare i Zagreb. I städerna Split och Zadar demonstrerade också flera tusen

Juni

Inleddes en ny rättegång mot den före generalen Branimir Glavaš och fem underordnade i den kroatiska armén, som misstänktes för krigsförbrytelser mot civila serber under kriget 1991–1995

Oktober

Slog EU-kommissionen fast att Kroatien uppfyllde kraven för anslutning till Schengenområdet. Kroatiens anslutning dock godkännas av övriga EU-länder innan Kroatien kunde anslutas

December

10 december Bojkottade Kroatien Nobelprisceremonin i Stockholm i protest mot att 2019 års litteraturpris tilldelades den österrikiske författaren Peter Handke, som är känd för sitt stöd för serberna under 1990-talets krig på Balkan och sin beundran för den serbiske ledaren Slobodan Milosević. Prisceremonin bojkottades också av Albanien, Bosnien, Kosovo, Nordmakedonien och Turkiet

22 december I presidentvalets första omgång fick den socialdemokratiska före premiärministern Zoran Milanović nästan 30 % av rösterna, den konservativa sittande presidenten Kolinda Grabar Kitarović fick nästan 27 % och den oberoende högerkandidaten Miroslav Škoro fick drygt 24 %. Resultatet innebar att en andra omgång skulle hållas i januari 2020 mellan Milanović och Grabar Kitarović